СЕСІЯ ЦВК СССР

ПРАМОВА тав. А. Г. ЧЭРВЯКОВА

— Таварышы, даклад старшыні СНК Саюза ССР тав. **Молатава** аб вынiках будаўнiцтва за 1933 год гаворыць аб аграмадных дасягненнях Совецкага Саюза ва ўсiх галiнах соцыялiстычнага будаўнiцтва, а таксама ў галiне мiжнародных палiтычных адносiн. Рост Совецкага Саюза ў цэлым з'яўляецца ростам усiх частак Совецкага Саюза. Мне думаецца, што тав. Калiнiн невыпадкова сваё ўступнае слова на сесii ВЦВК прысвяцiў галоўным чынам тым аграмадным поспехам, якiя мае РСФСР у справе асваення i будаўнiцтва самых аддаленых акраiн РСФСР.

Я асабiста лiчу сваiм абавязкам каротка спынiцца на тых аграмадных поспехах, якiх мы дасягнулi ў Беларускай Совецкай Соцыялiстычнай Рэспублiцы. Гэта, мне думаецца, тым больш неабходна, што якраз сёння спаўняецца 15 год з дня абвяшчэння Беларускай Совецкай Рэспублiкi. Падводзячы вынiкi за мiнулы перыяд, мы хочам паказаць Совецкаму Саюзу i ўсяму свету, што тыя аграмадныя поспехi, якiх дабiлася Совецкая Беларусь, сталi магчымымi толькi дзякуючы Октябрскай рэволюцыi, толькi дзякуючы ўмацаванню ўлады Советаў, толькi дзякуючы стварэнню Саюза Совецкiх Соцыялiстычных Рэспублiк, як адзiнай дзяржавы, арганiчную i непарыўную частку якой складае БССР. **(Апладысменты).**

Беларусь у мiнулым, з'яўляючыся часткай Расiйскай iмперыi складала так званы Паўночна-Заходнi край, якi вызначаў сабой вам усiм вядомую ганебную рысу аседласцi. Калi царская Расiя ў цэлым з'яўлялася турмой народаў, то Паўночна-Заходнi край з'яўляўся асобай рафiнаванай часткай гэтай турмы, дзе прыгнечанне эканамiчнае, палiтычнае, культурнае, нацыянальнае было даведзена да сваёй крайняй ступенi развiцця.

Пад непасрэдным пастаянным кiраўнiцтвам ЦК нашай партыi, пры падтрыманнi i дапамозе з боку Совецкага Саюза i яго рабоча-сялянскага ўлада. Совецкая Беларусь здолела падняцца з прынiжанага, цяжкага становiшча на небывалую вышыню.

Беларусь у мiнулым амаль не мела буйнай прамысловасцi. У даны момант Беларусь мае дзесяткi буйнейшых прамысловых прадпрыемстваў, на якiх працуюць дзесяткi тысяч рабочых, новых пролетарыяў, вырасшых за час iснавання ўлады Советаў.

Валавая прадукцыя прамысловасцi Совецкай Беларусi ў 1933 г. перавысiла даваенны ўзровень больш чым у дзесяць раз. Намi пабудован рад прамысловых прадпрыемстваў, якiя маюць усесаюзнае значэнне. Калi яшчэ ў 1929 годзе рабочых у Беларусi было толькi 49 тыс., то ў 1932 годзе колькасць рабочых складала амаль 114 тыс. Гэты рост колькасцi рабочых прадаўжаецца, бо будуюцца новыя заводы, пашыраюцца iснуючыя. Растуць нацыянальныя кадры рабочых Совецкай Беларусi.

Гэта дае нам права заявiць, што Совецкая Беларусь разам з усiм Совецкiм Саюзам пры пастаянным i ўважлiвым падтрыманнi Совецкага Саюза ператвараецца з краiны аграрнай, з дробнымi саматужнымi прадпрыемствамi ў краiну iндустрыяльна-аграрную.

Разам з Совецкiм Саюзам мы змагаемся за соцыялiстычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркi. Совецкая Беларусь i ў гэтай барацьбе таксама мае аграмадныя поспехi i дасягненнi.

Пасеўныя плошчы выраслi з 2.389 тыс. га ў 1916 г. да 3.710 тыс. га ў 1933 г. Змяняецца самы характар сельскай гаспадаркi, расце плошча, занятая тэхнiчнымi культурамi. Плошчы пад бульбай павялiчылiся з 459 тыс. у 1928 г. да 608 тыс. га ў гэтым годзе.

Плошча пад пасевам iльну павялiчылася са 140 га ў 1928 г. да 232 тыс. га ў 1933 г.

Значна расце машынiзацыя сельскай гаспадаркi, павялiчваецца прымяненне штучных угнаенняў i iнш.

Асаблiва велiзарны поспехi Совецкай Беларусi на фронце нацыянальна-культурнага будаўнiцтва. Беларусь, у мiнулым з'яўлялася адной з найбольш адсталых i некультурных частак царскай Расii. Напярэдаднi iмперыялiстычнай вайны граматныя ў Беларусi складалi толькi каля 30 проц. У даны момант непiсьменнасць сярод дарослага насельнiцтва ў асноўным канчаткова

лiквiдавана. Мы ажыццяўляем усеагульнае пачатковае навучанне ў горадзе на аснове сямiгодкi i змагаемся за тое, каб ажыццявiць яго на базе дзесяцiгодкi. У раёнах суцэльнай калектывiзацыi ўсеагульнае абавязковае навучанне мы праводзiм таксама на аснове сямiгодкi. Мы развiваем гэту сетку сямiгодкi ва ўсiх частках Совецкай Беларусi з тым, каб усеагульнае навучанне ў блiжэйшыя-ж гады было поўнасцю ажыццёўлена не толькi на базе чатырохгодкi, але i сямiгодкi. Поспехi школьнага будаўнiцтва трэба таксама адзначыць i тым, што мы забяспечылi ўсеагульнае навучанне на роднай мове працоўных Совецкай Беларусi. Нашы паказальнiкi ў справе культурнага будаўнiцтва не абмяжоўваюцца толькi пачатковай школай—сямi i дзесяцiгодкай. Беларусь арганiзавала Беларускую Акадэмiю Навук, у 1933 годзе мае 19 вышэйшых навучальных устаноў. Мы маем 83 тэхнiкумы, 35 рабфакаў, 76 фабзавучаў i рад курсаў, дзе iдзе падрыхтоўка чырвоных спецыялiстаў усiх галiн соцыялiстычнага будаўнiцтва. Аграмадныя поспехi мы маем у галiне лiтаратуры, музыкi, тэатра i iншых вiдаў мастацтва.

Таварышы, гэтых поспехаў мы дабiлiся iменна дзякуючы таму, што Цэнтральны Камiтэт нашай партыi на чале з тав. **Сталiным** i ўрад Совецкага Саюза аказваюць нам штодзенна магутнае падтрыманне, кiруюць намi, выпраўляюць нашы памылкi, указваюць неабходныя для ажыццяўлення мерапрыемствы.

Трэба асобна спынiцца на асаблiвасцях класавага змагання ў нацыянальных рэспублiках, у тым лiку i ў Совецкай Беларусi.

Мне думаецца, што украiнскiя таварышы, выступаючыя ўчора з гэтай трыбуны, зусiм правiльна, пабольшэвiцку завастралi ўвагу сесii ЦВК на тых праяўленнях контр-рэволюцыйнай нацдэмаўшчыны, на тых праяўленнях нацыяналiстычнага ўхiла, якiя мелi месца на Украiне i супроць якiх украiнская партыйная арганiзацыя вядзе жорсткую i бязлiтасную барацьбу. Я асаблiва павiнен указаць на тое, што аналагiчныя праяўленнi контр-рэволюцыйнай нацдэмаўшчыны, аналагiчныя праяўленнi нацыяналiстычнага ўхiла ўнутры партыйнай арганiзацыi маюць месца ў Совецкай Беларусi ў КП(б)Б i супроць iх КП(б)Б вядзе бязлiтаснае змаганне. Калi БССР дабiлася ўказаных мною поспехаў, то мы iх дабiлiся iменна дзякуючы бязлiтаснай барацьбе комунiстычнай партыi (большэвiкоў) Беларусi супроць праяўленняў нацыяналiстычнага ўхiла супроць нацыянал-апартунiзма, супроць контр-рэволюцыйнай беларускай нацдэмаўшчыны.

Калi з гэтай трыбуны выступаюць украiнскiя таварышы i гавораць аб нацыяналiстычнай небяспецы на Украiне, калi аналагiчныя факты маюць месца ў Таджыкiстане, то мы, комунiсты-нацыяналы, абавязаны прадумаць тое, што мела месца на Украiне i ў Таджыкiстане, праверыць, цi няма аналагiчных з'яўшч у нас у нашых рэспублiках i абласцях. Нам неабходна з усёй рашучасцю весцi барацьбу супроць гэтых з'явiшч, бо гэта з'яўляецца нашым асноўным важнейшым большэвiцкiм абавязкам. Мы павiнны памятаць наступнае ўказанне Ленiна «... соцыялiсты прыгнечаных нацый павiнны ў асаблiвасцi адстойваць i праводзiць у жыццё поўнае i безумоўнае, у тым лiку арганiзацыйнае адзiнства рабочых прыгнечаных нацый з рабочымi прыгнятаючых нацый. Без гэтага немагчыма адстаяць самастойную палiтыку пролетарыята i яго класавую салiдарнасць з пролетарыятам iншых краiн пры ўсiх i ўсякiх праддзелках, адрадах i машэнiцтвах буржуазii. Бо буржуазiя прыгнечаных нацый пастаянна ператварае лозунгi нацыянальнага вызвалення ў ашуканства рабочых...»

Яркi прыклад таго, як нацыяналiстычная буржуазiя ператварала лозунг нацыянальнага вызвалення прыгнечаных у ашуканства рабочых i працоўных для сваiх контр-рэволюцыйных мэт, дае гiсторыя контр-рэволюцыйнай барацьбы беларускай нацдэмаўшчыны.

Уся гiсторыя iснавання Совецкай Беларусi—гэта гiсторыя барацьбы контр-рэволюцыйных нацыяналiстычных зграй супроць соцыялiстычнага будаўнiцтва, за зварот панавання капiтала, за адрыў Совецкай Беларусi ад Совецкага Саюза, за падпарадкаванне Совецкай Беларусi суседнiм капiталiстычным фашысцкiм дзяржавам.

Гэту сваю барацьбу яны вялi ва ўсiх галiнах будаўнiцтва. У галiне прамысловасцi яны стваралi свае тэорыi, якiя былi накiраваны на поўны адрыў эканомiкi Совецкай Беларусi ад эканомiкi Совецкага Саюза. У галiне сельскай гаспадаркi яны стваралi тэорыю хутарызацыi, тэорыю немагчымасцi калектывiзацыi, i, апiраючыся на кулацкiя хутарскiя элементы, як на свае кадры, арганiзоўвалi ўзброеную барацьбу супроць Совецкага Саюза. Яны сваю барацьбу ажыццяўлялi ў галiне лiтаратуры, мовы i iнш.

Паўстае запытанне, чаму гэтыя з'яўшчы маглi мець месца i ў Беларусi, i на Украiне, i ў Таджыкiстане i, вiдавочна, у iншых нацыянальных рэспублiках i абласцях Совецкага Саюза. Гэта адбываецца ў сiлу таго, што частка комунiстаў, якiя пастаўлены партыяй для кiраўнiцтва работай, для таго, каб у практычнай рабоце змагацца за прынцыпы iнтэрнацыяналiзма, ускрываючы i бязлiтасна перамагаючы нацыяналiстычныя ўхiлы, для рашучай барацьбы супроць нацдэмаўшчыны ва ўсiх яе праяўленнях, гэтыя комунiсты самi часта заражаны або паддаюцца ўплыву акружаючага нацыяналiстычнага асяроддзя i ў нашай партыi становяцца рупарам, агентурай гэтых нацыяналiстычных контр-рэволюцыйных элементаў i вядуць сваю антыпартыйную i антысовецкую работу, прыкрываючыся фальшывым нацыянальным сцягам. Гэта адбываецца ў вынiку страты большэвiцкай пiльнасцi. Калi Скрыпнiк з'яўляецца сёння той фiгурай, якая асаблiва ярка выяўляе нацыяналiстычны ўхiл унутры комунiстычнай партыi Украiны, то, мне думаецца, што калi мы паскрабем сябе, то мы i ў сваiх арганiзацыях знойдзем сваiх «Скрыпнiкаў», сваю «скрыпнiкаўшчыну» як нацыяналiстычную плынь, як ухiл унутры нашай партыйнай арганiзацыi. Сёння трэба гаварыць не толькi аб адным Скрыпнiку на Украiне, трэба гаварыць аб «скрыпнiкаўшчыне» ўнутры партыйных арганiзацый, мабiлiзуючы i ведучы барацьбу супроць яе. Трэба з асаблiвай большэвiцкай пiльнасцю аднесцiся да оклада нашых партыйных арганiзацый, бо калi партыя на Украiне раскрыла гэтых правакатараў i здраднiкаў, пралезшых у партыю для сваёй контр-рэволюцыйнай работы, то i мы ў Беларусi мелi i маем такiх-жа правакатараў i здраднiкаў, якiя пранiкаюць у партыйныя арганiзацыi для сваёй контр-рэволюцыйнай работы. Самым яркiм прадстаўнiком гэтай свядомай, прадуманай правакацыi ў нас на Беларусi з'яўляўся праф. Iгнатоўскi, якi на працягу доўгага часу з'яўляўся членам партыi, уваходзiў у кiруючыя партыйныя i совецкiя арганiзацыi i якi, як ён потым сазнаўся сам, увайшоў у партыю, каб правакаваць партыю, быць нацдэмаўскiм агентам унутры нашай партыi.

Нацдэмаўшчына Украiны аказалася звязанай з нацыяналiстычнымi групамi Галiцыi. Яна арыентавалася на фантастычныя праекты нямецкiх фашыстаў у асобе Розенберга i iнш. Дакументы, якiя ёсць у нашых руках у сувязi з раскрыццём раду контр-рэволюцыйных арганiзацый у Беларусi, гавораць аб тым, што беларускiя контр-рэволюцыянеры, беларускiя нацдэмы знаходзiлiся ў сувязi з нацыянал-фашыстамi Заходняй Беларусi, што яны атрымлiвалi грошы ад сваiх прыяцеляў i апекуноў з суседнiх дзяржаў, што яны ў сваёй барацьбе супроць СССР змыкалiся i атрымлiвалi падтрыманне ад iмперыялiстычных iнтэрвентаў, ад фашысцкiх арганiзацый Польшчы i Германii.

Значыцца, мы маем прамы саюз нацыяналiстычных контр-рэволюцыйных груп i арганiзацый у совецкiх рэспублiках з iмперыялiстычнымi iнтэрвенцыянiсцкiмi элементамi ў iх барацьбе супроць Совецкага Саюза. Гэта прымушае нас з асаблiвай увагай аднесцiся да прошукаў з боку пасобных кiруючых зграй у буржуазных дзяржавах, зграй, накiраваных супроць СССР. Ад iмя працоўных Совецкай Беларусi, я з усёй сiлай заяўляю, што рабочыя, калгаснiкi i ўсе працоўныя Совецкай Беларусi гатовы ў любую мiнуту са зброяй у руках на справе пацвердзiць словы старшынi Совета Народных Камiсараў т. **Молатава** i народнага камiсара па замежных справах т. **Лiтвiнава** аб тым, што мы напоўнены рашучасцю самым самаахвярным чынам змагацца супроць усякай спробы пасягання на СССР, на яго цэласць, гонар i будаўнiцтва. Працоўныя Совецкай Беларусi дадуць самы бязлiтасны адпор усякай спробе адрыва Совецкай Беларусi ад Вялiкага Совецкага Саюза.

БССР з'яўляецца пагранiчнай рэспублiкай. На працягу 700 кiлометраў БССР мяжуе з буржуазнымi дзяржавамi. Таму ў нас, у БССР, пытаннi падрыхтоўкi да абароны СССР стаяць асаблiва востра, асаблiва моцна. Партыя, советы, рабочы клас, калгаснiкi Совецкай Беларусi робяць усё для таго, каб апраўдаць сваё ганаровае месца фарпоста Совецкага Саюза на заходняй границы СССР. **(Апладысменты).**

Пад надзейнай аховай Беларускай Ваеннай Акругi, яго камандавання i вайсковых часцей, Совецкi Саюз можа ўпэўнена прадаўжаць палiтыку мiра i справу соцыялiстычнага будаўнiцтва.

Тыя задачы, якiя пастаўлены перад намi ў дакладзе старшынi Соўнаркома на 1934 год з'яўляюцца прадаўжэннем нашай барацьбы за выкананне другой пяцiгодкi, пяцiгодкi пабудовы бяскласавага соцыялiстычнага грамадства. Тэзiсы, апублiкаваныя да партыйнага з'езда, рысуюць нам поўную карцiну таго якiмi тэмпамi мы будзем iсцi ў другой пяцiгодцы для ажыццяўлення гэтых сусветна-гiстарычных задач. Мне думаецца, задача ЦВК Саюза ССР заключаецца ў тым, каб заявiць Цэнтральнаму Камiтэту нашай партыi, заявiць нашаму праваднiку i настаўнiку тав. **Сталiну** аб тым, што мы, як орган дыктатуры пролетарыята, праз якi партыя арганiзуе самыя шырокiя масы працоўных на справу соцыялiстычнага будаўнiцтва, уцягвае iх у кiраўнiцтва краiнай, прымем усе меры для таго, каб поўнасцю выканаць задачы 1934 года, каб яшчэ больш умацаваць Совецкi Саюз, зрабiць яго яшчэ больш моцным i магутным, каб забяспечыць поўнае выкананне задач другой пяцiгодкi. **(Апладысменты).**